

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/83/2016
Identifikačné číslo spisu: 7214010431
Dátum vydania rozhodnutia: 09.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7214010431.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obvinenému O. A. a spol. pre pokračovací zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a iné, prerokoval na verejnom zasadnutí konanom 9. novembra 2017 v Bratislave dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky a obvineného O. A. podané prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Richarda Bauera proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. decembra 2015, sp. zn. 4 To 63/2015, a rozhodol

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. sa vyslovuje, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 9. decembra 2015, sp. zn. 4 To 63/2015, a rozsudkom Okresného súdu Košice II z 21. júla 2015, sp. zn. 3 T 32/2014, ako aj konaním, ktoré im predchádzalo, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g/, ods. 3 Tr. por.

b o l p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 295 ods. 3 písm. c/ Tr. zák. v spojení s § 125 ods. 1 Tr. zák. a § 126 ods. 1 Tr. zák.

v p r o s p e c h obvinených O. A., K. G. a U. I.

a

v ustanoveniach § 117 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 2 ods. 12 Tr. por.

v n e p r o s p e c h obvineného O. A..

II. Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. z r u š u j e sa napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 9. decembra 2015, sp. zn. 4 To 63/2015, ako aj rozsudok Okresného súdu Košice II z 21. júla 2015, sp. zn. 3 T 32/2014, v celom rozsahu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

III. Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. sa Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

IV. Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. sa obvinený O. A., narodený X. E. XXXX, n e b e r i e do väzby.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) z 21. júla 2015, sp. zn. 3 T 32/2014, bol obvinený O. A. v bode 1/ uznaný vinným zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a v bodoch 3/ - 5/ z pokračovacieho zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zák. k § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 295 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. c/ Tr. zák., z toho v bode 5/ v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. Obvinený K. G. bol uznaný vinným v bodoch 2/ - 5/ z pokračovacieho zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami, v bodoch 3/ - 5/ spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zák. k § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., § 295 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. c/ Tr. zák., z toho v bode 5/ v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. a obvinený U. I. v bodoch 3/ - 5/ z pokračovacieho zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zák. k § 294 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. a § 295 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. c/ Tr. zák., z toho v bode 5/ v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Tr. zák. na nasledovnom skutkovom základe:

obvinený O. A.

1/ od presne nezistenej doby do 22. októbra 2012 si od nezisteného subjektu zadovážil a v rodinnom dome a v priestoroch k nemu patriacich v D. na ul. D. č. XX prechovával nedovolené a zakázané strelivo rôzneho druhu a kalibru v množstve 229 kusov a 32 kusov rôznych nedovolených súčastí a komponentov zbraní,

obvinený K. G.

2/ od presne nezistenej doby najneskôr od konca roka roku 2012 v mieste svojho bydliska v Z. prechovával dve nedovolené upravené malokalibrové pušky model ZKM 451 s tlmičmi hluku výstrelu a výšľahu plameňa,

obvinení K. G., O. A. a U. I.

3/ začiatkom roku 2013 obvinený K. G. ponúkol pušky uvedené v bode 2/ na odkúpenie obvinenému U. I. a keď on odmietol, požiadal ho, či nenájde záujemcu o ich odkúpenie, čo obvinený U. I. zariadil a dňa 9. apríla 2013 v Košiciach - Šaci na parkovisku pri výjazde smerom na Rožňavu tieto pušky - jednu s optickým zameriavačom HAWKE so zásobníkom a druhú s optickým zameriavačom TACTICAL 4x40 so zásobníkom, 80 ks nábojov cal. 22 LR a 18 ks nábojov cal. 22 WMR odpredal agentovi policajného zboru A. G. a na dodatočnú žiadosť obvineného K. G. mu odpredal aj samopal vz. 58 so sklopnou pažbou so zbrúseným výrobným číslom, 2 ks zásobníkov, tlmič a 40 ks nábojov cal. 7,62 x 39 za sumu 3 500 €, ktorú od agenta A. G. prevzal obvinený U. I., pričom tieto zbrane a strelivo spoločne zabezpečili obvinený U. I., obvinený K. G. a A. D. od obvineného O. A., ktorý na zbraň vyrobil tlmič,

4/ na základe ich dohody v dňoch 23. apríla 2013 až 9. mája 2013 obvinený U. I. v OC Optima na ul. Moldavskej č. 32 v Košiciach pri osobnom stretnutí a aj prostredníctvom telefonických kontaktov ponúkal A. G., policajnému agentovi, na odkúpenie ďalšie zbrane, ktoré obvinený K. G. a obvinený U. I. zabezpečili od obvineného O. A., a to 2 ks samopalov vz. 58 so sklopnou pažbou so zbrúsenými výrobnými číslami a 1 ks samopal vz. 61 so zbrúseným výrobným číslom a 12 ks nábojov a dňa 4. júna 2013 mu ich obvinený U. I. odpredal za sumu 4 600 € v Košiciach - Šaci na parkovisku pri autobazáre pri výjazde smerom na Rožňavu,

5/ na základe ich dohody v dňoch 23. apríla 2013 až 20. júna 2013 obvinený U. I. v OC Optima na ul. Moldavskej č. 23 v Košiciach pri osobnom stretnutí a aj prostredníctvom telefonických kontaktov ponúkal A. G., policajnému agentovi, na odkúpenie väčšie množstvo zbraní a ubezpečoval ho, že vie zabezpečiť akékoľvek množstvo zbraní podľa druhej špecifikácie kupujúceho, preto mu A. G., policajný agent, napísal na papier zoznam zbraní podľa druhu a množstva, na základe čoho obvinení K. G., O. A. a U. I. začali pripravovať na odpredaj 12 ks samopalov vz. 58, 3 ks samopalov vz. 61, 1 ks ostreľovacej pušky zn. Dragunov, 10 ks bližšie nešpecifikovaných granátov a 5 kg výbušniny Danubít, za čo požadovali sumu 31 400 € a keď A. G., policajný agent, odmietol poskytnúť zálohu 3 000 €, ktorú

žiadal obvinený O. A., poskytol mu ju spoluobvinený K. G., pričom k odpredaju v Košiciach - Šaci na parkovisku pri autobazáre pri výjazde smerom na Rožňavu nedošlo, pretože obvinený O. A. z obavy, že je sledovaný políciou, zbrane nezabezpečil a zálohu spoluobvinenému K. G. nevrátil, pričom obvinený U. I. po dohode so K. G. následne opakovane ubezpečoval A. G., policajného agenta, že dohodnutý obchod so zbraňami stále platí, aby nedošlo k jeho zrušeniu.

Za to okresný súd obvineného O. A. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák. za použitia § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. odsúdil na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (ôsmich) rokov. Obvineného K. G. súd podľa § 295 ods. 3 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. odsúdil na trest odňatia slobody vo výmere 7 (siedmich) rokov. Obvineného U. I. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/, l/, n/ Tr. zák., za použitia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov. Všetkých obvinených súd podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. súd obvineným uložil ochranné opatrenie - zhabanie vecí (podrobne špecifikovaných v rozsudku), ktorých vlastníkom sa podľa § 83 ods. 2 Tr. zák. stal štát.

Proti tomuto rozsudku podali obvinení, ako aj prokurátorka Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pracovisko Krajská prokuratúra Prešov (ďalej len „generálna prokuratúra“) odvolania, o ktorých Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozhodol rozsudkom z 9. decembra 2015, sp. zn. 4 To 63/2015, tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výrokoch o trestoch a spôsoboch ich výkonu, ako aj uloženom ochrannom opatrení. Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. krajský súd uložil obvinenému O. A. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák. za použitia § 41 ods. 2 Tr. zák. a § 38 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7 (siedmich) rokov. Obvinenému K. G. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. l/, j/ Tr. zák. za použitia § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 4 (štyroch) rokov a 7 (siedmich) mesiacov. Obvinenému U. I. podľa § 295 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/, l/, n/ Tr. zák., za použitia § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov. Obvinených O. A. a K. G. súd podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. pre výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, pričom obvinenému U. I. postupom podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. výkon trestu podmienene odložil s probačným dohľadom na skúšobnú dobu v trvaní 5 (piatich) rokov. Podľa § 51 ods. 4 písm. g/ Tr. zák. obvinenému U. I. uložil, aby sa v skúšobnej dobe podrobil programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Podľa § 83 ods. 1 písm. e/ Tr. zák. súd obvineným uložil ochranné opatrenie - zhabanie vecí (podrobne špecifikovaných v rozsudku), ktorých vlastníkom sa podľa § 83 ods. 2 Tr. zák. stal štát. Súd zároveň podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátorky generálnej prokuratúry zamietol.

Dňa 20. júla 2016 bolo okresnému súdu doručené dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka“) z 15. júla 2016, podané na podklade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., t. j. napadnutý rozsudok vychádza zo skutkového stavu, ktorý bol na základe vykonaných dôkazov v podstatných okolnostiach nesprávne zistený.

Ministerka uviedla, že konajúce súdy pri určovaní rozsahu trestnej činnosti podľa § 294 Tr. zák. a § 295 Tr. zák. v spojení s § 125 ods. 1 Tr. zák. nesprávne vychádzali z množstva zbraní, aké by bolo možné zabezpečiť pri legálnom obchode za legálne obchodovateľné ceny. Správne bolo treba vychádzať z ceny, ktorá bola, resp. mala byť trestným konaním páchatel'ov získaná.

Ďalej namietala, že pri oceňovaní zaistených zbraní súdy vychádzali z odborných vyjadrení a písomných potvrdení viacerých právnických osôb, medzi inými aj od spoločnosti Zbrane a strelivo - Novakovský. V tomto vyjadrení však JUDr. Vladimír Novakovský neuviedol ceny zbraní, ktoré boli pri páchaní trestného činu zaistené - funkčných automatických, resp. poloautomatických zbraní kategórie A [vid' § 3 ods. 1 písm. a/ zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 190/2003 Z. z.“)], ale ceny expanzných a úradne znehodnotených zbraní kategórie D (§ 3 ods. 1 písm. d/ zákona č. 190/2003 Z. z.). Z odborného vyjadrenia tiež nie je možné zistiť cenu 10 ks ručných granátov, ktoré boli taktiež

predmetom dohody medzi obvinenými a policajným agentom.

Súdy hodnotu zbraní, tzn. rozsah trestnej činnosti ustálili vo výške 11 640 € (väčší rozsah), hoci obvinení za zbrane pod bodmi 3/ a 4/ reálne utŕžili 8 100 € a v bode 5/ si nechali sľúbiť ďalších 31 400 € (značný rozsah). V dôsledku uvedeného pochybenia súdy konanie obvinených pod bodmi 3/ - 5/ právne kvalifikovali podľa § 295 ods. 3 písm. c/ Tr. zák., hoci ho mali kvalifikovať podľa § 295 ods. 4 písm. b/ Tr. zák.

Na základe uvedených skutočností ministerka navrhla, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 12 Tr. por., § 126 Tr. por. a 295 ods. 3 Tr. por. (pozn. súdu správne Tr. zák.) v prospech obvinených O. A., K. G. a U. I., aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. toto rozhodnutie, ako aj ďalšie rozhodnutia na tieto obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad, zrušil a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. krajskému súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znova prerokovať a rozhodnúť. Zároveň navrhla, aby súd podľa § 380 ods. 2 Tr. por. rozhodol o vzatí obvinených do väzby.

Dňa 12. septembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) z 23. augusta 2016, ktorý uviedol, že s podaným dovolaním sa stotožňuje, keďže sám vo veci podal ministerke podnet.

Dňa 24. augusta 2016 sa k dovolaniu vyjadril obvinený O. A. prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Richarda Bauera, so sídlom Dénešova 19, 040 23 Košice.

Obvinený A. vo vyjadrení uviedol, že podľa konštantnej judikatúry sa pri určovaní rozsahu zločinu podľa § 294 a § 295 Tr. zák. vychádza z množstva zbraní násobeného legálne obchodovateľnými cenami. Argumentáciu dovolateľky označil za absurdnú, keďže navrhuje určovať rozsah trestnej činnosti v závislosti od cien na nelegálnom (čiernom) trhu. Objektívne nie je možné zistiť, za akú cenu by sa v mieste a čase spáchania skutku ilegálne predávali a nakupovali zbrane. Takto zisťované ceny by mohli byť v závislosti od miesta predaja veľmi rozdielne, čo by zakladalo neprípustnú diskrimináciu v trestaní. Navyše, ceny by boli objektivizované výlučne od ľudí z kriminálneho prostredia, boli by ťažko overiteľné a naopak, ľahko manipulovateľné. Naproti tomu, legálne ceny sú dostupné a overiteľné. Ani pri colných alebo daňových trestných činoch nie je možné vychádzať z hodnoty nelegálnych vecí.

Ďalej obvinený namietal, že v posudzovanej trestnej veci bol - naopak [v ustanoveniach § 2 ods. 12 Tr. por., § 117 a nasl. Tr. por., § 295 Tr. zák., čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“)] porušený zákon v jeho neprospech, keďže pri použití policajného agenta dochádzalo k neprípustnej provokácii. Ak teda dôkazy agentom v rozsahu bodov 3/ - 5/ obžaloby neboli zákonné, „je obsoletné a úplne irelevantné“ zisťovať rozsah spáchaného trestného činu. Z tohto dôvodu obvinený dovolací súd požiadaval, aby vykonal prieskum aj ohľadne tejto skutočnosti, keďže v dôsledku dovolania ministerky nie je viazaný skutkovými okolnosťami.

V ďalšej časti vyjadrenia obvinený upozornil, že z dôvodov podľa § 371 ods. 3 Tr. por. nie je možné namietat nesprávnu právnu kvalifikáciu. Podľa § 369 ods. 1 Tr. por. podnet ministerke spravodlivosti môže podať len osoba, ktorej zákon nepriznáva právo na podanie dovolania, okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania podľa § 372 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Generálnemu prokurátorovi, ktorý vo veci podal podnet, nebránila žiadna okolnosť na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Na podklade týchto dôvodov obvinený navrhol dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť, resp. podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

Dňa 24. augusta 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie obvineného U. I. podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Viery Ferčákovej so sídlom Štúrova 20, 040 01 Košice.

Obvinený bez bližšieho odôvodnenia navrhol, aby dovolací súd dovolanie ministerky odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por., resp. zamietol podľa § 392 ods. 1 Tr. por.

Dňa 30. novembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie obvineného K. G. podané prostredníctvom jeho obhajkyne JUDr. Ľudmily Raffáčovej so sídlom Nerudova 6, 040 01 Košice.

Obvinený uviedol, že s odborným vyjadrením JUDr. Vladimíra Novakovského sa stotožňuje, keďže z neho približné ceny za samopaly, zbrane a strelivo vyplynuli. Dovolací súd upozornil, že vo svojom vyjadrení JUDr. Vladimír Novakovský nehovoril o cenách za zbrane expanzné a úradne znehodnotených, ale o cenách za všetky typy zbraní, tzn. vrátane plne a poloautomatických samopalov vz. 58.

Na podklade týchto skutočností obvinený dovolaciemu súdu navrhol, aby podané dovolanie zamietol.

Dňa 15. marca 2017 bolo okresnému súdu doručené dovolanie obvineného O. A. podané prostredníctvom svojho obhajcu, JUDr. Richarda Bauera.

V podanom dovolaní uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/ a i/ Tr. por., t. j. zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, resp. rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený uviedol, že napadnutý rozsudok nebol dostatočne odôvodnený. Odvolací súd sa nijako nevysporiadal s argumentáciou týkajúcou sa jeho (ne)vedomosti o komponentoch zbraní a streliva, ktoré boli objavené v čiernom vreci podľa bodu 1/, jeho účasti pri zabezpečovaní zbraní a streliva v rozsahu bodov 3/ a 4/, ako aj jeho pochybností ohľadne svedeckej výpovede svedka D. k bodu 5/.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. namietal, že pri skutkoch vymedzených v bodoch 3/ - 5/ došlo k použitiu policajného agenta v hrubom rozpore s § 117 a nasl. Tr. por., čl. 6 ods. 1 Dohovoru, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR atď. Aj keď na predmetné pochybenie sprvoti krajský súd poukázal v zrušujúcom uznesení z 11. marca 2015, sp. zn. 4 To 8/2015 (na s. 10 - 14), v následne vydanom rozsudku sa už o ňom nezmienil, hoci okresný súd sa jeho právnym názorom v rozpore s § 327 ods. 1 Tr. por. neriadil. O neprípustnej policajnej provokácii (hlavne v rozsahu bodu 5/) svedčí skutočnosť, že zoznam zbraní, ktoré svedok G. odovzdal „A.“ (obvinenému I.) mu predtým odovzdala polícia a z vlastnej iniciatívy doň vpísal 10 ks granátov a 5 kg trhaviny C4. Bol to teda agent A. G., ktorý od obvineného I. požadoval dodanie hromadne účinných zbraní, a tým nepochybne ovplyvnil rozsah a právnu kvalifikáciu skutku. V dôsledku tohto pochybenia sú všetky neskôr obstarané dôkazy podľa § 117 ods. 2 Tr. por. a čl. 6 ods. 1 Dohovoru nezákonné a procesne nepoužiteľné.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený vysvetlil, že súdy - s prihliadnutím na vyššie vznesené dovolacie námietky, nemohli správne právne posúdiť jeho konanie.

Na základe vyššie uvedeného obvinený A. dovolací súd požiadal, aby podľa § 386 ods. 1 Tr. por. z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/ a i/ Tr. por. vyslovil porušenie zákona v § 2 ods. 1, ods. 12 Tr. por., § 117 ods. 2 Tr. por., § 321 ods. 1 písm. e/ Tr. por., § 322 ods. 3 Tr. por., ako aj čl. 6 Dohovoru, aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudky krajského a okresného súdu v celom rozsahu, ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ktoré sa týkajú jeho osoby, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a § 388 ods. 1 Tr. por. per analogiam ho v zmysle § 285 písm. a/ Tr. por. oslobodil spod obžaloby prokurátorky na tam uvedenom skutkovom základe.

Dňa 28. apríla 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie obvineného K. G. podané prostredníctvom jeho obhajkyne, JUDr. Ľudmily Raffáčovej.

S podaným dovolaním sa plne stotožnil a na jeho podporu poukázal na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Teixeira de Castro proti Portugalsku, Ramanauskas proti Litve, Malininas proti Litve, Matanović proti Chorvátsku a iné. Odkázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Toš 8/2009 a doplnil, že objednávku na 10 ks granátov a trhavinu C4 inicioval agent G. bez toho, aby mu to bolo obvineným I. vopred ponúkané.

Spisový materiál bol spolu s dovolaním ministerky a obvineného O. A. najvyššiemu súdu riadne predložený na rozhodnutie 18. mája 2017.

Následne najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolania ministerky, obvineného O. A. i predložený spisový materiál a zistil, že obe dovolania sú prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), boli podané oprávnenými osobami (§ 369 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v prípade dovolania obvineného O. A. aj prostredníctvom zvoleného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a v oboch prípadoch tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ ide o námietku obvineného A. týkajúcu sa aktívnej legitimácie generálneho prokurátora na podanie podnetu, podľa názoru najvyššieho súdu, k porušeniu § 369 ods. 1, ods. 6 Tr. por. nedošlo. Ustáľovanie rozsahu trestnej činnosti závisí od výsledkov vykonaného dokazovania a ide preto o otázku skutkovú a nie právnu. Uvedená okolnosť generálnemu prokurátorovi (s ohľadom na § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. časť za bodkočiarkou) účinne bránila pri podaní dovolania a naopak, umožnila mu podať ministerke podnet. Ako najvyšší súd z previerky spisového materiálu zistil, prokurátorka v súlade s druhou vetou § 371 ods. 4 Tr. por. predmetnú námietku vzniesla v odôvodnení svojho odvolania zo 16. septembra 2015. Nemožno sa teda stotožniť s názorom, ku ktorému argumentácia obvineného smeruje, a síce, že dovolanie ministerky je treba v dôsledku právne neúčinného podnetu generálneho prokurátora podľa § 382 písm. b/ Tr. por. ako podané neoprávnenou osobou odmietnuť.

Po zistení, že niet žiadneho zákonného dôvodu pre odmietnutie dovolaní ministerky a obvineného O. A. (§ 382 Tr. por.), preskúmal najvyšší súd 9. novembra 2017 na verejnom zasadnutí (§ 384 ods. 1 Tr. por.) zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia, proti ktorým dovolatelia podali dovolania, ako aj správnosť postupu konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu, so zameraním na vecné vymedzenie dôvodov dovolaní podľa § 371 a § 374, ktorými je za podmienok uvedených v § 385 Tr. por. dovolací súd viazaný a dospel pri tom k záveru, že obe dovolania sú čiastočne dôvodné.

S prihliadnutím na fakt, že v prípade (úplnej) opodstatnenosti námietok obvineného A. ohľadne neprípustnej policajnej provokácie v rozsahu bodov 3/ - 5/ by sa dovolanie ministerky stalo bezpredmetným (bolo by nadbytočné zaoberať sa stanovovaním rozsahu trestnej činnosti ak dôkazy, na podklade ktorých by tento rozsah mal byť určený, boli v celom rozsahu nezákonné), prednostne najvyšší súd pristúpil k vyriešeniu tejto spornej otázky.

Podľa § 117 ods. 1 Tr. por. na odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov zločinov, korupcie, trestných činov extrémizmu, trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa alebo trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti možno použiť agenta. Jeho použitie je prípustné len vtedy, ak odhaľovanie, zisťovanie a usvedčovanie páchatel'ov uvedených trestných činov by bolo iným spôsobom podstatne sťažené a získané poznatky odôvodňujú podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo má byť spáchaný taký trestný čin.

Podľa § 117 ods. 2 Tr. por. konanie agenta musí byť v súlade s účelom tohto zákona a musí byť úmerné protiprávnosti konania, na odhaľovaní, zisťovaní alebo usvedčovaní ktorého sa zúčastňuje. Agent nesmie iniciatívne navádzať na spáchanie trestného činu; to neplatí, ak ide o korupciu verejného činiteľa alebo zahraničného verejného činiteľa a zistené skutočnosti nasvedčujú, že páchatel' by spáchal taký trestný čin aj vtedy, ak by príkaz na použitie agenta nebol vydaný.

Podľa § 294 ods. 1 Tr. zák. kto sebe alebo inému vyrobí, dovezie, vyvezie, prevezie, prepraví, zadováži

alebo drží strelivo bez povolenia, alebo takú činnosť sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

Podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. kto sebe alebo inému vyrobí, dovezie, vyvezie, prepraví, zadováži alebo drží strelnú zbraň, jej súčasť alebo komponent bez povolenia alebo bez označenia zbrane určeného na jej identifikáciu podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, alebo takú činnosť sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

Podľa § 295 ods. 1 Tr. zák. kto bez povolenia a/ vyrobí, dovezie, vyvezie, prevezie, prepraví, zadováži alebo prechováva sebe alebo inému hromadne účinnú zbraň alebo jej súčasť, alebo komponent, b/ hromadí strelné zbrane, hromadne účinné zbrane, strelivo alebo výbušniny, alebo c/ niektorú z činností uvedených v písmene a/ alebo b/ sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

Podľa § 295 ods. 3 písm. c/ Tr. zák. odňatím slobody na sedem rokov až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 vo väčšom rozsahu.

Podľa § 295 ods. 4 písm. b/ Tr. zák. odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2 v značnom rozsahu.

Podľa § 125 ods. 1 Tr. zák. škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 266 eur. Škodou väčšou sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok takej sumy. Značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok takej sumy. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťstonásobok takej sumy. Tieto hľadiská sa použijú rovnako na určenie výšky prospechu, hodnoty vecí a rozsahu činu.

Podľa § 126 ods. 1 Tr. zák. pri určení výšky škody sa vychádza z ceny, za ktorú sa vec, ktorá bola predmetom útoku, v čase a v mieste činu obvykle predáva. Ak výšku škody nemožno takto zistiť, vychádza sa z účelne vynaložených nákladov na obstaranie rovnakej alebo obdobnej veci alebo na uvedenie veci do predošlého stavu.

Podľa § 126 ods. 3 Tr. zák. ak nemožno určiť výšku škody alebo ujmy ani jedným zo spôsobov podľa odsekov 1 a 2 alebo ak sú vážne pochybnosti o správnosti výšky škody alebo takto určenej ujmy, určí sa jej výška na podklade odborného vyjadrenia alebo potvrdenia právnickej osoby, ktorej pôsobnosť alebo predmet činnosti poskytuje záruku objektívnosti určenia škody alebo ujmy; inak sa výška škody určí na podklade znaleckého posudku.

K neprípustnej policajnej provokácii

Obvinený O. A. bol toho názoru, že v rozsahu bodov 3/ - 5/ došlo k porušeniu § 117 ods. 2 Tr. por. (a tomu zodpovedajúcich noriem vyššej právnej sily), keďže to bol policajný agent G., kto na popud jeho riadiacich dôstojníkov spísal zoznam zbraní, ktoré požadoval dodať, resp. do tohto zoznamu sám vpísal 10 ks ručných granátov a 5 kg výbušnín. Bez tejto jeho neprípustnej aktivity, by k spáchaniu žalovaného skutku nedošlo.

V súvislosti so vznesenou námietkou najvyšší súd v prvom rade upozorňuje, že (v prípade dovolania podaného obvineným) v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. časť za bodkočiarkou správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť. Z tejto premisy je treba vychádzať aj pri právnom hodnotení skutkových okolností, ktoré sú rozhodné z pohľadu zákonnosti dôkazov obstaraných v súvislosti s použitím agenta podľa § 117 Tr. por. (napr. výsluch svedka - agenta podľa § 131 Tr. por., vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov podľa § 117 ods. 13 Tr. por. v spojení s § 114 Tr. por. atď.). Pokiaľ teda dovolací súd preskúmava zákonnosť predmetných dôkazov, potom je viazaný zisteniami súdov prvého a druhého stupňa ohľadne aktivít, ktoré ich obstaraniu predchádzali. Vzhľadom na to, že uvedené skutkové zistenia nie sú z hľadiska naplnenia zákonných znakov trestného činu relevantné, nemusia byť vyjadrené v skutkovej vete; musia byť však

zistiteľné z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí.

Uvedeným spôsobom postupoval najvyšší súd aj v prejednávacom prípade, keď právnenému prieskumu podrobil predovšetkým tú časť skutkových viet rozsudkov pod bodmi 3/ - 5/, ako aj tie ostatné skutkové závery súdov, ktoré popisovali činnosť policajného agenta G. a obvinených I. a G. (viď hlavne s. 17 ods. 2 rozsudku okresného súdu), týkajúcu sa dojednávania samotných obchodov. Súd mal pri tom na pamäti, že „pod policajnou provokáciou treba rozumieť zámerné, aktívne podnecovanie alebo navádzanie, či iné iniciovanie spáchania trestnej činnosti vedené snahou, aby osoba, ktorá by inak protiprávne nekonala, spáchala trestný čin. Skrytou aktivitou polície je činnosť zameraná na zistenie skutočností dôležitých pre trestné konanie, odhalenie páchatel'a trestného činu, zabezpečenie dôkazov o jeho trestno-právne postihnutel'nom konaní, zabránenie mu v jeho pokračovaní a na minimalizáciu spôsobených škôd. Kľúčovú odlišnosť skrytej aktivity polície od policajnej provokácie charakterizuje skutočnosť, že polícia neinicuje, t. j. neovplyvňuje u osoby vôľu spáchať trestný čin, ale takýmto zámerom vytvára u nej podmienky na dokonanie trestného činu, ktoré však nesmú byť výnimočné, ale objektívne možné, v danej situácii obvyklé a musia nastať až s časovým odstupom potom, čo sa páchatel' rozhodol spáchať trestný čin a preukázateľne urobil kroky k jeho spáchaniu." (viď rozsudok najvyššieho súdu z 18. októbra 2012, sp. zn. 5 To 6/2012, uverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 52/2014).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, vo vzťahu k bodom 3/ a 4/ rozsudku najvyšší súd jednoznačne dospel k záveru, že konanie policajného agenta nesmerovalo k ovplyvňovaniu vôle obvinených k páchaniu trestnej činnosti. Odhliadnuc od toho, že ani obvinený A. nešpecifikoval, ako konkrétne malo k policajnej provokácii dôjsť, zo skutkovej vety bodu 3/ vyplýva, že prvotný podnet k odpredaju 2 ks malokalibrových pušiek modelu ZKM 451 (s príslušenstvom) vyšiel od obvineného G., ktorý o nájdenie kupcu požiadal obvineného I.. Pokiaľ ide o samopal vz. 58, aj ten bol k už skôr dojednanému odberu doplnený na podklade dodatočnej žiadosti obvineného G.. Rovnako vo vzťahu k bodu 4/ je zo skutkovej vety napadnutých rozhodnutí zistiteľné, že to bol obvinený I., kto agentovi G. telefonicky, ako aj na osobných stretnutiach ponúkal na odkúpenie ďalšie zbrane. Okresný súd poukázal aj na výpoveď obvineného I., podľa ktorého pôvodne išiel za obvineným G. len po 2 ks samopalov vz. 58, avšak tento mu dal aj ďalší - samopal vz. 61 s tým, aby sa ho taktiež pokúsil záujemcovi predať.

Vo vzťahu k bodu 5/ však najvyšší súd dospel k odlišným záverom. Zo zistení súdov (zjednodušene) plynie, že obvinený I. opakovane agenta G. ubezpečoval, že vie zabezpečiť akékoľvek množstvo zbraní podľa druhej špecifikácie kupujúceho (okresný súd pri tom poukázal na SMS komunikáciu z 27. marca 2013), na čo mu tento napísal na papier zoznam zbraní, v zmysle ktorého obvinení začali pripravovať 12 ks samopalov vz. 58, 3 ks samopalov vz. 61, 1 ks ostreľovacej pušky zn. Dragunov, 10 ks bližšie nešpecifikovaných granátov a 5 kg výbušniny Danubit, pričom po tom, ako agent G. odmietol uhradiť zálohu vo výške 3 000 €, túto za neho uhradil obvinený G..

Z takto ustálených skutkových okolností dospel najvyšší súd k záveru, že konanie agenta v bode 5/ predstavuje neprípustnú policajnú provokáciu podľa § 117 ods. 2 Tr. por. Iba všeobecné vyjadrenie obvineného I., aby mu agent napísal zoznam vecí, ktoré potrebuje, keďže mu vie zabezpečiť „čokoľvek“, nepostačuje pre súdmi formulovaný záver, že obvinení mali vôľu v celom rozsahu (vyjadrenom na predloženom zozname) páchať trestnú činnosť (bližšie viď rozsudok ESĽP vo veci Teixeira de Castro proti Portugalsku z 9. júna 1998, č. 4/1997/828/1034). Pokiaľ ide o okolnosť, že agent opakovane odmietol poskytnúť obvineným zálohu vo výške 3 000 €, nepochybne aj na túto možno pri posudzovaní riešenej otázky prihliadnuť (obzvlášť vtedy, ak by agent konal opačne a obvinených by vopred motivoval odovzdaním štedrej odmeny za obstaranie tovaru). Na druhej strane, ide o okolnosť, ktorá v prejednávacom prípade nastala celkom evidentne až po tom, ako si obvinení mali osvojiť vôľu v určitom rozsahu trestnú činnosť páchať.

V tejto súvislosti dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že nie je oprávnený vstupovať do vykonaného dokazovania (a sám si tak utvoriť názor na priebeh rozhodných udalostí) a v tomto smere sa musí spoľahnúť na zistenia súdov nižšieho stupňa. Tieto zistenia tak, ako sú momentálne zachytené v

skutkovej vete a v analytickej časti odôvodnenia rozsudkov, odôvodňujú taký právny záver, že pri konaní policajta došlo k neprípustnej provokácii. Pokiaľ by však sudy nižšieho stupňa po vrátení vecí (pri opätovnom posudzovaní predmetnej otázky) nanovo vyhodnotili obstarané dôkazy, resp. by svoje skutkové zistenia aj náležitým spôsobom, v súlade s § 168 ods. 1 Tr. por. vyjadrili v odôvodnení rozsudku, mohli by dospieť k záveru, že o policajnú provokáciu išlo len v časti skutku pod bodom 5/.

V takom prípade (ak by došlo k revidovaniu skutkových záverov) je z pohľadu právneho posúdenia riešenej otázky potrebné si najprv jednoznačne ustáliť, či a príp. v akom rozsahu obvinení (hlavne obvinený I., ktorý ako jediný s agentom G. komunikoval) vopred, tzn. pred odovzdaním zoznamu 20. júna 2013 výslovne alebo konkludentne vyjadrili svoju ochotu odpredať policajnému agentovi aspoň rámcovo konkretizovaný tovar v rámcovo určenom množstve. V tomto smere teda nie je tak významné, či to boli nadriadení policajného agenta G. alebo agent G. s obvineným I., kto inkriminovaný zoznam spísal (porovnaj uznesenie krajského súdu z 11. marca 2015, sp. zn. 4 To 8/2015), ale to, či tovar, ktorý bol na ňom uvedený, bol už predtým predmetom diskusií, v akých množstvách a predovšetkým, kto o jeho dodanie ako prvý prejavil záujem. Významným faktorom môže byť aj dostupnosť obchodovaného tovaru. Ak by z vykonaného dokazovania vyplynulo, že obvinení nemali a ani dlhodobo nevedeli určitý tovar záujemcovi obstarat', len ťažko mohli mať vopred pojatý úmysel tento agentovi G. odpredať.

Na podklade týchto skutočností dovolací súd dospel k záveru, že konanie agenta tak, ako je ustálené súdmi nižšieho stupňa v rozsahu bodu 5/ predstavuje neprípustnú policajnú provokáciu podľa § 117 ods. 2 Tr. por., a teda dôkazy získané v priamej kauzálnej súvislosti s týmto konaním, možno označiť za nezákonné. Najvyšší súd preto vyslovil z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. porušenie zákona v ustanoveniach § 117 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 2 ods. 12 Tr. por. v neprospech obvineného O. A..

Vo vzťahu k obvinenému K. G. a U. I. (ktorí dovolanie nepodali) najvyšší súd kvôli úplnosti dodáva, že zákaz zmeny rozhodnutia v neprospech obvineného uvedený v § 391 ods. 2 Tr. por. neplatí v opačnom vyjadrení. Ak teda bolo napadnuté rozhodnutie zrušené len v dôsledku dovolania podaného v neprospech obvineného, môže, podľa okolností prípadu a pri viazanosti súdu, ktorému bola vec prikázaná právnym názorom a pokynmi na vykonanie úkonov dovolacieho súdu, v novom konaní dôjsť aj ku zmene rozhodnutia v prospech obvineného (viď rozsudok najvyššieho súdu z 29. januára 2013, sp. zn. 2 Tdo 76/2012, uverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. 55/2014).

K posudzovaniu rozsahu trestnej činnosti podľa § 294 a § 295 Tr. zák.

S prihliadnutím na to, že vyslovené porušenie zákona sa dotýkalo výhradne bodu 5/ napadnutých rozhodnutí (a aj v tomto rozsahu možno predpokladať, že sudy spresnia rozhodné skutkové okolnosti, čo povedie k pozmeneným právnym záverom), pristúpil najvyšší súd k riešeniu otázky vyčísľovania rozsahu trestnej činnosti podľa § 294 a § 295 Tr. zák.

Kým ministerka bola toho názoru, že je treba vychádzať z dojednaných cien, podľa mienky obvinených, konajúce sudy postupovali správne, keď im za podklad poslúžili legálne ceny zbraní. Zároveň, časť odbornej literatúry, ale aj staršej rozhodovacej praxe uprednostňuje charakter, množstvo, účinnosť a špecifickú možnosť použitia nelegálne držaných zbraní.

K charakteru, množstvu, účinnosti a špecifickej možnosti použitia zbraní

Posledný zo spomínaných výkladov, podľa ktorého by sa rozsah trestnej činnosti podľa § 294 a § 295 Tr. zák. odvíjal od charakteru, množstva, účinnosti a špecifickej možnosti použitia streľiva, zbraní, výbušnín, ich súčastí a komponentov, považuje najvyšší súd za prekonaný.

Ide o výklad, ktorý má svoj pôvod v zákone č. 140/1961 Zb. s účinnosťou do 30. júna 1990, ktorý neobsahoval legálnu definíciu škody, prospechu a rozsahu trestného činu, resp. spôsobu ich vyčísľovania. Aj skutková podstata trestného činu nedovoleného ozbrojovania bola v § 185 ods. 1 písm.

b/ Tr. zák. popísaná len veľmi vágne, keď zákonodarca na jednej strane zakazoval neoprávnené (zjednodušene) nakladať so „zbraňami, strelivom a výbušninami“, avšak na strane druhej už nijako bližšie nešpecifikoval ich množstvo, príp. účinnosť.

V snahe odstrániť popísané legislatívne nedostatky Najvyšší súd ČSFR v rozsudku z 26. septembra 1990, sp. zn. 1 Tzf 1/90 (uverejnenom v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 2/1991), ale aj v niektorých iných skorších rozhodnutiach (napr. R 48/1973, R 53/1975, R 44/1977) vysvetlil, že v prípade trestného činu podľa § 185 ods. 1 písm. b/ zákona č. 140/1961Zb. „ide o skutkovú podstatu hromadnú, tvoriacu rovnako typovo nebezpečnú alternatívu k trestnému činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. postihujúcu opatrovanie a prechovávanie jednej hromadne účinnej zbrane. Za trestné činy podľa § 185 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. je preto možné považovať len také hromadenie, vyrábanie alebo opatrovanie zbraní bez povolenia, ktorých množstvo a účinnosť znamená pre bezpečnosť ľudí rovnaký stupeň ohrozenia, ako jedna zbraň hromadne účinná. Pri hodnotení naplnenia znakov trestného činu podľa § 185 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. platí pravidlo, že pri nižšej účinnosti konkrétnych zbraní musí byť týchto hromadených, vyrábaných alebo opatrovaných väčší počet.“

Z identického kritéria (množstva a účinnosti zbraní) sa potom vychádzalo aj pri definovaní rozsahu trestnej činnosti (§ 185 ods. 2 písm. a/ zákona č. 140/1961 Zb.). Zavedenej aplikačnej praxi nebránili ani neskôr schválené novely zákona č. 140/1961 Zb., ktorými bola zavedená definícia škody, prospechu a hodnoty veci (zákon č. 175/1990 Zb. s účinnosťou od 1. júla 1990), stanovený spôsob ich vyčísľovania (zákon č. 557/1991 Zb. s účinnosťou od 1. januára 1992) a predovšetkým prijatý taký spôsob určovania rozsahu činu (v § 89 ods. 14 zákona č. 140/1961 Zb.), ktorý bol viazaný na obdobné - nie však rovnaké využitie hľadísk, aké sa už predtým aplikovali vo vzťahu k vyčísľovaniu škody (zákon č. 248/1994 Z. z. s účinnosťou od 1. októbra 1994). A práve možnosť využiť pri určovaní rozsahu trestnej činnosti aj iné hľadiská, ako tie, ktoré zákon stanovoval pri určovaní výšky škody (porovnaj § 125 ods. 1 Tr. zák.) bola dôvodom, pre ktorý súdy aj po popísaných legislatívnych zmenách zotrvali na názore, že „ani všeobecná ani osobitná časť Tr. zák. nevysvetľuje bližšie, čo treba rozumieť pod pojmami vo "väčšom rozsahu" a vo "veľkom rozsahu" vo vzťahu k trestnému činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 3 písm. b/, resp. ods. 4 písm. a/ Tr. zák. Na rozlíšenie týchto pojmov, podľa názoru krajského súdu, nie je možné použiť ust. § 89 ods. 11 Tr. zák., pretože toto ustanovenie uvádza rozlíšenie hľadísk týkajúcich sa výšky škody s tým, že tieto sa použijú obdobne na určenie výšky prospechu, hodnoty veci a rozsahu činu. [...] Vychádzajúc z uvedených skutočností preto krajský súd uzavrel, že zadovážené množstvo výbušniny zn. Semtex spolu s 10 ks rozbušiek naplnia znak "vo väčšom rozsahu" v zmysle § 185 ods. 3 písm. b/ Tr. zák., lebo so zreteľom na charakter, účinnosť a špecifickú možnosť použitia tejto výbušniny ide o rovnakú situáciu, ako v prípade držby viacerých zbraní hromadne účinných. O spáchanie tohto trestného činu "vo veľkom rozsahu" podľa § 185 ods. 4 písm. a/ Tr. zák. by mohlo ísť iba v prípade zadováženia alebo prechovávaného väčšieho množstva zbraní hromadne účinných alebo väčšieho hromadenia, výroby alebo zadovážovania strelných zbraní, streliva alebo výbušnín spôsobilých na ozbrojenie väčšieho počtu ľudí (čím sa má na mysli najmenej sedem osôb), alebo v takomto rozsahu určeného na obchodovanie." (rozsudok Krajského súdu v Nitre z 9. februára 1998, sp. zn. 1 T 71/1997, uverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 72/1999).

Existuje však aj celkom pragmatický dôvod, ktorý bráni aplikácii predmetného rozlišovacieho kritéria. Podľa citovaného rozsudku možno len ťažko definovať presný rozdiel medzi páchaním trestnej činnosti vo väčšom rozsahu (ods. 3 písm. c/), v značnom rozsahu (ods. 4 písm. b/) a vo veľkom rozsahu (ods. 5 písm. a/). K páchaniu trestného činu vo väčšom rozsahu by dochádzalo vtedy, ak vzhľadom na charakter, množstvo, účinnosť a špecifickú možnosť použitia takýchto zbraní, zodpovedajú ich účinky viacerým hromadne účinným zbraňam. O konanie vo veľkom rozsahu by šlo za predpokladu, že páchatel držal väčšie množstvo hromadne účinných zbraní, resp. väčšie množstvo strelných zbraní alebo výbušnín spôsobilých na ozbrojenie väčšieho počtu ľudí. Naznačený výklad sa však nijak nevysporiadať [a ani vysporiadať nemôže, keďže spomínaný kvalifikačný znak bol zavedený až novým Tr. zák. (300/2005 Z. z.)] s alternatívou páchania trestnej činnosti v značnom rozsahu.

Rezumujúc uvedené, keďže citovaný výklad súdov bol pôvodne založený na snahe definovať nejasne vymedzené zákonné znaky trestného činu podľa § 185 ods. 1 písm. b/ zákona č. 140/1961 Zb., a neskôr na odlišnej všeobecne záväznej právnej úprave určovania rozsahu trestnej činnosti podľa § 89 ods. 14 zákona č. 140/1961 Zb., nemožno ho - v situácii úplne odlišnej zákonnej úpravy podľa § 125 ods. 1 Tr. zák., ďalej uplatňovať. Ak momentálne platný a účinný Trestný zákon neupravuje rozsah trestnej činnosti vo vzťahu ku konkrétnemu trestnému činu osobitne (viď § 171 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 135 ods. 2 Tr. zák. alebo trestné činy proti životnému prostrediu podľa druhého dielu VI. hlavy Tr. zák. v spojení s § 124 ods. 3 Tr. zák.), potom vždy treba vychádzať z úpravy všeobecnej, to znamená z § 125 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 126 ods. 1 Tr. zák., ktoré ho určujú v závislosti od peniazmi vyjadrenej hodnoty veci.

K dojednanej cene za zbrane

Pokiaľ ide o právny názor ministerky a generálneho prokurátora, podľa ktorého je treba vychádzať z ceny, ktorú si obvinení a policajný agent medzi sebou dojednali, ani s týmto sa najvyšší súd nestotožnil.

Odhliadnuc od toho, že takýto výklad nie je všeobecne aplikovateľný (nemožno ho vzťahovať na prípady, kedy páchatel' s nelegálne držanou zbraňou neobchodoval a ani obchodovať nechcel), najvyšší súd upozorňuje, že § 294 ods. 4 písm. c/, ods. 5 písm. b/ Tr. zák., resp. § 295 ods. 3 písm. c/, ods. 4 písm. b/, ods. 5 písm. a/ Tr. zák. odkazuje na rozsah trestného činu a nie na výšku neoprávneného prospechu. Ak by zákonodarca chcel prísnejšie trestať páchatel'ov, ktorí obchodovaním so zbraňami získali neoprávnený prospech, potom by takúto okolnosť v kvalifikovanej skutkovej podstate náležite vyjadril (porovnaj napr. legalizácia príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. b/, ods. 4 písm. a/ Tr. zák.).

To je primárny dôvod, prečo pri určovaní rozsahu posudzovanej trestnej činnosti nie je možné automaticky vychádzať zo sumy finančných prostriedkov, ktorí páchatelia trestnou činnosťou získali, resp. získať mali. Okrem toho, i keď názov skutkovej podstaty tohto trestného činu znie „Nedovolené ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami“, z jeho objektu (ochrana bezpečnosti ľudí pred možným ohrozením života a zdravia vyplývajúceho z nekontrolovaného držania zbraní a streliva) a objektívnej stránky (za trestné sa považuje už výroba, dovoz, vývoz, prevoz, preprava, zadováženie, držanie alebo obstaranie a nie osobitne aj kúpa alebo predaj) je zjavné, že zákonodarca nemal v úmysle diferencovať medzi páchatel'mi, ktorí so zbraňami obchodujú a tými, ktorí tak nečinia. Zákonodarca z hľadiska manipulácie s nelegálne držanými zbraňami a s tým spojenej penalizácie nečiní žiadne rozdiely.

Rozsah trestnej činnosti je objektívnou kategóriou (v posudzovanom prípade závislou od hodnoty zbraní) a nezávisí od subjektívnych okolností (napr. od toho, koľko si páchatelia svojou trestnou činnosťou zarobili). V opačnom prípade by - ako na to okresný súd na s. 17 ods. 5 rozsudku správne poukázal, páchatel', ktorý si nedovolené obstaral strelnú zbraň za 2 659 € bol postihnutý miernejšie (podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. s trestnou sadzbou 3 - 8 rokov) ako ten, ktorý identickú zbraň zakúpil o 1 € drahšie (podľa § 294 ods. 4 písm. c/ Tr. zák. s trestnou sadzbou 4 - 10 rokov). Alebo naopak, ak by páchatel' kúpil strelnú zbraň výrazne lacnejšie, lebo ňou bol spáchaný iný trestný čin, bolo by jeho konanie posúdené miernejšie v porovnaní so situáciou, keby zakúpil zbraň, s ktorou trestný čin spáchaný nebol. K naznačeným disproporciám by dochádzalo napriek skutočnosti, že z hľadiska objektu trestného činu - ochrany bezpečnosti ľudí, by išlo o rovnako závažné skutky.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd upozorňuje aj na to, že prijatím argumentácie ministerky by naplnenie kvalifikačného znaku mohlo byť do veľkej miery determinované konaním policajného agenta. Bolo by totiž v jeho záujme (či už v postavení kupujúceho alebo predávajúceho), aby súhlasil s čo možno najvyššou sumou za scudzovaný tovar. Vychádzajúc zo zásady, že nepripustný je taký zásah polície do skutkového deja, ktorý vo svojej komplexnosti tvorí trestný čin, resp. taký podiel polície na konaní páchatel'a, ktorého dôsledkom je trestná kvalifikácia tohto konania (viď rozsudok najvyššieho súdu z 21. júna 2001, sp. zn. Tzo V 5/2001, zverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod č. R 57/2002), je potrebné výklad ministerky odmietnuť.

K legálnym cenám zbraní a cenám zbraní na čiernom trhu

Na druhej strane, najvyšší súd sa nemohol stotožniť ani s názorom, ktorý v napadnutých rozsudkoch prezentovali sudy nižšieho stupňa, resp. obvinení vo svojich vyjadreniach k dovolaniu ministerky, a síce, že rozsah trestnej činnosti je potrebné vymedziť s prihliadnutím na ceny, za aké možno zbrane na trhu legálne zakúpiť.

Ako sme uviedli vyššie, objektom tohto trestného činu je ochrana bezpečnosti ľudí pred možným ohrozením života a zdravia vyplývajúceho z nekontrolovaného držania zbraní a streliva. Ide teda o taký pohyb zbraní medzi obyvateľstvom, ktorý sa vymyká „štátnej kontrole“, a pri ktorom sú zbrane dostupné na čiernom trhu. Z tohto dôvodu už z povahy posudzovanej trestnej činnosti nemožno pri určovaní jeho rozsahu vychádzať z legálnych cien zbraní, keďže o „legálne obchodovateľný tovar“ už po spáchaní tohto trestného činu nejde. Laicky povedané, páchatel' sa nemôže domáhať započítania legálnej ceny zbraní, ak s nimi nakladá ilegálne. Ide o obdobnú situáciu ako v prípade drogovej trestnej činnosti (§ 172 ods. 2 - 4 Tr. zák.), pri ktorej sudy taktiež vychádzajú z cien na čiernom trhu.

Okrem toho, podľa mienky najvyššieho súdu, určovanie rozsahu trestnej činnosti prostredníctvom hodnoty zbraní na čiernom trhu lepšie vystihuje závažnosť takéhoto konania. Napríklad predajná (legálna) cena 1 kg trhaviny zn. Ecodanubit predstavuje približne 1,45 € (č. l. 1591), naproti tomu, tá istá výbušnina sa na čiernom trhu pohybuje na úrovni niekoľkých stoviek eur / kg (č. l. 1585a). V prípade, že by sa za smerodajné považovali legálne ceny, na to ak by páchatel' (vo vzťahu k tejto trhavine) chcel naplniť okolnosť podmieňujúcu použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 295 ods. 3 písm. c/ Tr. zák. „a spácha čin uvedený v ods. 1 alebo ods. 2 vo väčšom rozsahu“, musel by ju mať k dispozícii v množstve takmer dvoch ton. S prihliadnutím na ničivý účinok výbušnín tohto druhu (už niekoľko stoviek gramov je schopných zničiť osobné motorové vozidlo) je takýto záver neprípustný a napríklad vo vzťahu k tejto trhavine smeruje k obsolétosti kvalifikovaných skutkových podstat.

Samozrejme, najvyšší súd si je vedomý istých ťažkostí týkajúcich sa ustáľovania cien zbraní na čiernom trhu, čo je dané hlavne tým, že k predmetným cenám sa znalci spravidla nevedia vyjadriť, a tak nemožno postupovať podľa § 126 ods. 3 Tr. zák. v spojení s § 142 a nasl. Tr. por. (k tomuto kvôli úplnosti viď inštrukciu MS SR č. 7/2009 o organizácii a riadení znaleckej, tlmočnickej a prekladateľskej činnosti v znení neskorších zmien). V tejto súvislosti si ale najvyšší súd dovoľuje orgány činné v trestnom konaní a sudy upozorniť na subjekty, ktoré aktivity tohto druhu (ilegálny predaj zbraní) zo zákona monitorujú. V súlade s § 39 a § 39a zákona č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov je úlohou policajného zboru utajeným spôsobom získať, sústreďovať a vyhodnocovať informácie o trestných činoch a ich páchatel'och. Obdobne, podľa § 2 ods. 1 písm. g/ zákona č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve v znení neskorších predpisov má Vojenské spravodajstvo (zjednodušene) získať, sústreďovať a vyhodnocovať informácie týkajúce sa nelegálneho obchodovania s výrobkami obranného priemyslu podľa zákona č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 392/2011 Z. z.“) (k tomuto viď správu o činnosti Vojenského spravodajstva za rok 2016; hlavne časť „Plnenie zákonom stanovených úloh“). Podobné úlohy plní aj Slovenská informačná služba v zmysle § 2 ods. 1 písm. b/, d/ zákona č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe v znení neskorších predpisov (aj tu viď správu o činnosti Slovenskej informačnej služby za rok 2016; hlavne časť „Obchod s výrobkami obranného priemyslu, proliferácia a bezpečnosť jadrových zariadení a jadrových materiálov“).

V prípade, že by ani za pomoci týchto orgánov nebolo možné získať relevantné informácie o rámcových cenách zbraní na čiernom trhu, potom možno vychádzať aj z informácií súkromných fyzických a právnických osôb zaoberajúcich sa predajom, výrobou alebo vývozom zbraní (k tomuto viď § 64 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 29 a nasl. zákona č. 190/2003 Z. z.) a podporne možno prihliadnuť aj na cenu, ktorá bola dojednaná medzi páchatel'mi v posudzovanom prípade (samozrejme, za predpokladu, že táto nevzbudzuje nijaké pochybnosti o jej výške). Pokiaľ by naznačený postup k hodnovernému zisteniu cien na čiernom trhu nevedel, potom vo svetle zásady in dubio pro reo sa za smerodajné budú považovať

legálne ceny. Nepripustný je však taký výklad, ktorý si od počiatku za rozhodné kritérium pre určenie rozsahu tohto druhu trestnej činnosti stanoví cenu dojednanú medzi páchatelmi, resp. maloobchodnú cenu v predajniach.

K ostatným dovolacím námietkam ministerky a obvineného O. A.

Pokiaľ ide o ostatné námietky ministerky (smerujúce k neúplnému odbornému vyjadreniu; č. l. 1585a), najvyšší súd sa s nimi v celom rozsahu stotožnil.

V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že ak sa posledná veta § 126 ods. 1 Tr. zák. dovoľáva účelne vynaložených nákladov na obstaranie „rovnej alebo obdobnej veci“, potom v prípade tohto druhu trestnej činnosti ide o také strelivo, zbraň, výbušninu, ich súčasť alebo komponent, ktorý má z pohľadu jeho funkčnosti, využiteľnosti, resp. ničivého účinku identické alebo aspoň obdobné vlastnosti ako to, ktorého cenu nebolo možné určiť. Rozhodným kritériom pre určovanie „obdobnosti“ zbrane nie je jej vzhľad (to by potom súdy mohli vychádzať z cien hračkárskych samopalov), ale ich reálne využitie. Krajský a okresný súd preto nepostupovali správne, keď za „obdobnú vec“ k plne funkčnej útočnej puške vz. 58 / 61 kategórie A (umožňujúcej aj strelbu dávkami) považovali jej úradne znehodnotený, resp. expanzný náprotivok kategórie D (ktorého hlaveň je upravená tak, aby vôbec nebola schopná strelby).

Pokiaľ ide o námietku obvineného O. A. týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia napadnutých rozhodnutí, táto nie je spôsobilá naplniť žiaden z taxatívne vymedzených dovolacích dôvodov, vrátane dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., na ktorý v danom prípade obvinený poukázal (k tomuto viď napr. uznesenie najvyššieho súdu z 28. apríla 2016, sp. zn. 5 Tdo 33/2016, alebo uznesenie z 21. novembra 2016, sp. zn. 1 TdoV 5/2016).

Keďže súdy pri ustáľovaní hodnoty zbraní nesprávne vychádzali z legálnych - pravdepodobne nižších cien (a navyše šlo o zbrane, ktoré ani neboli strelby schopné), mohli pri následnom určovaní rozsahu trestnej činnosti dospieť k nesprávnej právnej kvalifikácii skutku podľa § 295 ods. 3 písm. c/ Tr. zák. s trestnou sadzbou 7 - 10 rokov (namiesto pravdepodobnejšej právnej kvalifikácie podľa § 295 ods. 4 písm. b/ Tr. zák. s trestnou sadzbou 10 - 15 rokov), čím zásadne ovplyvnili postavenie obvinených v ich prospech (§ 371 ods. 5 Tr. por.).

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. g/, ods. 3 Tr. por. vyslovil, že bol porušený zákon v ustanoveniach § 295 ods. 3 písm. c/ Tr. zák. v spojení s § 125 ods. 1 Tr. zák. a § 126 ods. 1 Tr. zák. v prospech obvinených O. A., K. G. a U. I. a v ustanoveniach § 117 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 2 ods. 12 Tr. por. v neprospech obvineného O. A., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté rozsudky krajského a okresného súdu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu opätovne prerokoval a rozhodol.

V novom konaní bude úlohou okresného súdu vysporiadať sa s otázkou policajnej provokácie vo vzťahu k bodu 5/ (v akom rozsahu došlo k provokácii a aký dopad má predmetná okolnosť na vinu obvinených) a v závislosti od toho (podľa cien na čiernom trhu) nanovo ustáliť a do skutkových viet premietnuť hodnotu všetkého streliva, zbraní, ich súčastí a komponentov, ktoré boli hmotným predmetom útoku. Ako totiž z napadnutých rozsudkov plynie, hoci súdy dospeli k mylnému záveru, že rozhodným kritériom pre určenie rozsahu činu je ich legálna cena, nikde v skutkovej vete ju neuviedli.

Po zrušení napadnutých rozsudkov dovolací súd v súlade s § 380 ods. 2 Tr. por. preskúmal existenciu dôvodov väzby u obvineného O. A., ktorý si v čase rozhodovania o dovolaní ministerky ako jediný z troch obvinených vykonával trest odňatia slobody, pričom existenciu väzobného dôvodu u neho nezistil.

V tomto smere dovolací súd upozorňuje, že obvinený A. bol v pôvodnom konaní väzobne stíhaný len podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a iný dôvod väzby u neho nekonštatovala ani ministerka. Vo vzťahu k dôvodom tzv. preventívnej väzby najvyšší súd upriamuje pozornosť predovšetkým na fakt, že

obvinený je vo výkone väzby, resp. vo výkone trestu odňatia slobody nepretržite od 17. septembra 2013. Počas tohto obdobia sa nepodarilo preukázať existenciu ďalších takých okolností, ktoré by u neho odôvodňovali podozrenie, že by na slobode mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Naopak, obvinený je vo výkone trestu zaradený do otvoreného oddelenia, pracuje v domove dôchodcov, od obchodnej spoločnosti SABEX + s.r.o. má prísľub zamestnania a v ostatnom období trikrát dovolene opustil výkon trestu odňatia slobody bez toho, aby čokoľvek nasvedčovalo, že by sa k páchaniu trestnej činnosti mohol navrátiť.

Z týchto dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (a ani žiaden iný dôvod) u obvineného A. nie je daný a obvineného pre ďalší priebeh trestného stíhania ponechal na slobode. Keďže existenciu žiadneho väzobného dôvodu dovolací súd nezistil, o písomnom sľube obvineného A. podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Tr. por. nerozhodoval.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.